

Høringssvar – Fremtidens oppvekststruktur

Saksnummer: 2025/14305

Innsendt av: Foreldrerepresentantene ved Selfors barnehage

Innledning

Foreldrene ved Selfors barnehage ønsker med dette å gi en samlet og tydelig tilbakemelding på forslagene til ny oppvekststruktur i Rana kommune. Vi representerer familier som hver dag lever konsekvensene av kommunens valg – i hverdagslogistikk, trygghet, økonomi og barnas trivsel. Våre innspill bygger på erfaringer fra praksisfeltet, faglige vurderinger, sikkerhetshensyn og en helhetlig forståelse av hva som skaper gode og trygge oppvekstmiljø for barn i Rana.

Selfors barnehage er foreslått nedlagt i Alternativ C. Dette er det eneste alternativet som innebærer nedleggelse av barnehagen, og konsekvensene av dette er betydelige. Selfors barnehage er en etablert Reggio Emilia-inspirert barnehage med et sterkt fagmiljø, en tydelig pedagogisk profil og dype røtter i nærmiljøet. Barnehagen er en bærebjelke i Selfors som bydel – sosialt, kulturelt og pedagogisk. Å legge den ned vil være et alvorlig inngrep i et velfungerende og bærekraftig nærmiljø.

Vi ønsker derfor å belyse konsekvensene grundig.

1. Selfors barnehage er en faglig ressurs – ikke en enhet som kan erstattes

Selfors barnehage er en av kommunens mest etablerte Reggio Emilia-inspirerte barnehager. Dette er ikke en metode man «flytter» inn i et nytt bygg – det er en kultur, et fagmiljø og en praksis som er bygget opp over flere tiår.

Barnehagen har i dag:

- en tydelig pedagogisk identitet
- ansatte med spesialisert kompetanse
- en skulpturpark skapt av barna selv gjennom mer enn femten år
- et fysisk miljø og uteområde som er integrert i pedagogikken
- nærhet til naturen i Selforslia, som brukes aktivt i læring og utforskning

Dette er kvaliteter som ikke kan videreføres ved å flytte barna til en storbarnehage på Ytteren. En slik flytting vil svekke mangfoldet i kommunens barnehage tilbud og redusere kvaliteten for barna som i dag går på Selfors.

2. Nærmiljøbarnehagen er en grunnpilar i Selfors som bydel

Selfors er en bydel med sterk identitet og et aktivt nærmiljø. Barnehagen er en av de viktigste møteplassene for småbarnsfamilier, og fungerer som:

- sosial arena
- integreringsarena
- kulturarena
- trygghetspunkt for barn og foreldre

Å fjerne barnehagen vil svekke bydelens attraktivitet og gjøre det mindre attraktivt for barnefamilier å bosette seg i området. Dette strider mot kommunens mål om levende lokalsamfunn og bærekraftige bydeler.

3. Kultur, kontinuitet og tilstedeværelse – en kvalitet Selfors barnehage ikke kan flyttes eller splittes i fra

Foreldrene ved Selfors barnehage opplever at de ansatte har en svært høy tilstedeværelse i hverdagen. Dette gir barna kontinuitet, trygghet og stabile relasjoner – grunnpilarer i et godt barnehage tilbud. Selv om vi som foreldre ikke sitter på detaljerte sykefraværstall, er vår erfaring at Selfors barnehage har en kultur preget av stabilitet, ansvarsfølelse og sterk profesjonsidentitet.

Denne kulturen er ikke tilfeldig. Den er utviklet over tid, i et etablert fagmiljø med felles praksis, felles verdier og et sterkt kollegialt fellesskap. Slike kulturer er skjøre – de er avhengige av stabilitet, tilhørighet og et miljø der ansatte kjenner hverandre, barna og foreldrene godt.

Store strukturelle endringer som:

- relokalisering til en helt ny enhet
- splitting av personalet på flere barnehager
- sammenslåing med større og mer uoversiktlige miljøer

...vil med stor sannsynlighet svekke denne kulturen. Forskning på organisasjonsendringer viser at når stabile team brytes opp, kan både sykefravær, turnover og belastning øke i overgangsfasen. Det tar tid å bygge opp nye relasjoner, nye rutiner og en ny felles praksis. I mellomtiden er det barna som merker konsekvensene.

Selfors barnehage er i dag en kulturbærer for «best practice» i kommunen – både når det gjelder stabilitet, tilstedeværelse og pedagogisk kvalitet. Dette er en verdi som ikke kan

flyttes, kopieres eller garanteres videreført i en storbarnehage på Ytteren. Å splitte opp et velfungerende fagmiljø innebærer en reell risiko for at kvaliteten svekkes, både på kort og lang sikt.

For barna betyr dette tap av trygghet. For foreldrene betyr det tap av forutsigbarhet. For kommunen betyr det tap av en av sine mest stabile og velfungerende barnehager.

4. Trafikksikkerhet og uprosjekterte kostnader – en undervurdert og svært personlig konsekvens

For oss som foreldre er henting og levering av barna ikke et teoretisk punkt i et dokument – det er en del av hverdagen vår, hver eneste dag. Det er her vi kjenner på stress, tidspress, vær, logistikk og sikkerhet. Det er her vi ser barna våre løpe, snuble, være trøtte, være ivrige, være uforutsigbare. Det er her risikoen er størst.

Selfors barnehage ligger trygt og skjermet i nærmiljøet. Mange av oss kan gå eller trille til barnehagen. Trafikken er lav, oversiktlig og trygg. Det er en av grunnene til at hverdagen fungerer.

Ved en flytting til en storbarnehage på Ytteren endrer alt seg:

- flere biler
- mer kaos
- mer stress
- flere ryggende biler i trange områder
- barn som løper mellom biler
- foreldre som haster videre til jobb
- søsken som skal på skole i motsatt retning

Dette er ikke en hypotetisk risiko. Dette er en helt reell og forutsigbar konsekvens av å samle over 160 barn på ett sted. Trygg Trafikk har i årevis advart om at parkeringsområder ved barnehager er blant de mest risikoutsatte arenaene for små barn. Likevel er ikke trafikksikkerhet utredet i kommunens forslag.

4.1. Store, uprosjekterte kostnader – kalkylene kan ikke være riktige

En storbarnehage av denne størrelsen krever omfattende investeringer i infrastruktur for å være trygg:

- nye eller utvidede veier
- sikre av- og påstigningssoner
- store parkeringsarealer
- gang- og sykkelveier

- belysning, skilting, fartsdempere og krysningspunkter
- terrengtilpasninger og grunnarbeid

Ingen av disse kostnadene er synliggjort i kommunens økonomiske beregninger. Det betyr at kalkylene som ligger til grunn for Alternativ C ikke kan være riktige. De er basert på en teoretisk modell, ikke på faktiske prosjekteringskostnader.

Erfaring fra andre kommuner viser at slike tiltak ofte koster mellom 10 og 40 millioner kroner. Dette vil spise opp store deler av den påståtte innsparingseffekten.

4.2. Økonomisk risiko – både for kommunen og for familiene

Når kostnadene ikke er utredet, tar kommunen en økonomisk risiko som kan gi:

- budsjettoverskridelser
- forsinkelser
- behov for etterinvesteringer
- økte driftskostnader

Samtidig vil familiene i Selfors oppleve:

- økte transportkostnader
- mer tidsbruk i hverdagen
- større risiko for ulønnet permisjon
- redusert mulighet til å kombinere arbeid og omsorg

Dette rammer særlig familier med lav inntekt eller uforutsigbare arbeidstider. Det er en sosial ulikhetsforsterker som ikke er forenlig med kommunens mål om sosial bærekraft.

Dette punktet handler ikke bare om trafikk og tall. Det handler om barns sikkerhet, foreldres hverdag og kommunens økonomiske ansvar. Når både risiko og kostnader er utredd for svakt, er det uforsvarlig å gå videre med et alternativ som legger ned Selfors barnehage.

5. Sosial bærekraft – de som har minst, rammes hardest

Selfors barnehage er en nærmiljøbarnehage som gir kort reisevei, lav kostnad og høy tilgjengelighet. En nedleggelse vil ramme økonomisk sårbare familier hardest.

Konsekvensene er:

- økte transportkostnader
- mer tidsbruk i hverdagen
- større risiko for ulønnet permisjon
- vanskeligere logistikk for foreldre i turnus
- redusert mulighet til å stå i arbeid

Dette er ikke bare et praktisk problem – det er et fordelingspolitisk spørsmål. Kommunens strukturvalg må ikke bidra til å øke sosiale forskjeller.

6. Sammenheng mellom barnehage og skole – Selfors trenger begge deler

I to av tre alternativer består Selfors barneskole. Det er derfor ulogisk og faglig svakt å foreslå nedleggelse av barnehagen i samme område. Barnehage og skole i samme nærmiljø er en grunnleggende forutsetning for et helhetlig oppvekstløp, noe kommunen selv løfter frem som et mål i sine strategier.

Barnehage og skole i samme nærmiljø gir:

- tryggere og mer forutsigbare overganger
- bedre samarbeid mellom fagmiljøene
- sterkere tilhørighet og kontinuitet for barna
- et mer helhetlig og robust oppvekstmiljø

Å beholde skolen, men fjerne barnehagen, svekker helheten og skaper unødvendig fragmentering.

7. Alternativ C gir store negative konsekvenser – og liten gevinst

Alternativ C, som foreslår nedleggelse av Selfors barnehage, gir:

- svekket kvalitet
- svekket nærmiljø
- økt trafikkfare
- økte kostnader for familier
- tap av pedagogisk profil
- tap av sosial infrastruktur

I tillegg kommer store, uprosjekterte kostnader knyttet til trafikktiltak, infrastruktur og logistikk rundt en storbarnehage på Ytteren. Disse kostnadene er ikke synliggjort i kommunens beregninger, og den reelle økonomiske gevinsten er derfor høyst usikker.

Det mest alvorlige er likevel at Alternativ C bryter med flere av kommunens egne kriterier for vurdering av oppvekststruktur, slik de er presentert i høringsgrunnlaget. Kommunen har selv definert at følgende hensyn skal vektlegges:

- Barns trygghet og gode oppvekstmiljø
- Nærhet og tilgjengelighet for familier
- Trafikksikkerhet og forsvarlig logistikk
- Stabile fagmiljøer og kvalitet i tjenesten
- Sosial bærekraft og like muligheter for alle barn
- Økonomisk bærekraft basert på reelle kostnader

Alternativ C svekker eller bryter med samtlige av disse kriteriene:

- Barnas trygghet svekkes gjennom økt trafikk og større, mer uoversiktlige enheter.
- Nærhet og tilgjengelighet reduseres betydelig for familier i Selfors.
- Trafikksikkerhet er ikke utredet, til tross for at risikoen øker dramatisk.
- Et stabilt og velfungerende fagmiljø splittes opp, med risiko for kvalitetstap.
- Sosial bærekraft svekkes når familier med lav inntekt og uforutsigbare arbeidstider rammes hardest.
- Økonomisk bærekraft er ikke dokumentert, da nødvendige investeringer i infrastruktur ikke er medregnet.

Når et alternativ både gir store negative konsekvenser og samtidig bryter med kommunens egne vurderingskriterier, fremstår det som et faglig og forvaltningsmessig svakt valg.

8. Manglende konsekvensutredning og risikovurdering – saken er ikke tilstrekkelig opplyst

Struktursaken innebærer store endringer i organisering, lokalisering og drift av barnehagetilbudet i Rana. Etter grunnleggende forvaltningsrettslige prinsipper, kommuneloven § 25-1 og barnehagelovens krav til forsvarlighet og barnets beste, har kommunen plikt til å sikre at saken er tilstrekkelig opplyst før vedtak fattes.

I det foreliggende beslutningsgrunnlaget er det ikke synliggjort eller dokumentert:

- noen **trafikkanalyse** av hente- og leveringssituasjonen ved en storbarnehage på Ytteren,

- noen **HMS- eller arbeidsmiljøvurdering** av konsekvensene for ansatte ved splitting av fagmiljø,
- noen vurdering av **barnets beste**, slik barnehageloven krever
- noen vurdering av **sosial ulikhet**, slik likestillings- og diskrimineringsloven krever
- noen vurdering av **økonomisk risiko** knyttet til infrastruktur, trafikktiltak og grunnarbeid
- noen vurdering av **kultur- og kompetansetap** ved oppløsning av et stabilt fagmiljø
- noen vurdering av **konsekvenser for familier med lav inntekt eller uforutsigbare arbeidstider**

Når slike vurderinger ikke er dokumentert, er saken ikke tilstrekkelig opplyst. Et vedtak om nedleggelse av Selfors barnehage vil derfor være i strid med kommunens plikt til forsvarlig saksbehandling og internkontroll.

Dette er ikke et politisk spørsmål. Dette er et spørsmål om lovlighet og forvaltningsmessig kvalitet.

Konklusjon

På bakgrunn av dette mener vi at en nedleggelse av Selfors barnehage vil være et alvorlig feilgrep med store negative konsekvenser for barn, foreldre, ansatte, nærmiljø og kommunen som helhet. Selfors barnehage er en faglig sterk, sosialt viktig og nærmiljøforankret barnehage som ikke kan erstattes av en stor, sentralisert enhet uten at kvalitet, trygghet og sosial bærekraft svekkes betydelig.

Det foreligger heller ingen dokumenterte vurderinger av trafikk sikkerhet, HMS, barnets beste, sosial ulikhet, økonomisk risiko eller konsekvensene av å splitte et stabilt fagmiljø. Saken er dermed ikke tilstrekkelig opplyst, og et vedtak om nedleggelse vil være i strid med kommunens plikt til forsvarlig saksbehandling og internkontroll.

Vi oppfordrer derfor kommunen til å velge en løsning som ivaretar kvalitet, sikkerhet, sosial bærekraft og levende lokalsamfunn – og som bygger videre på de ressursene og den kompetansen som allerede finnes i Selfors barnehage.

Selfors barnehage må bestå.